

Íródeákok a főiskolán

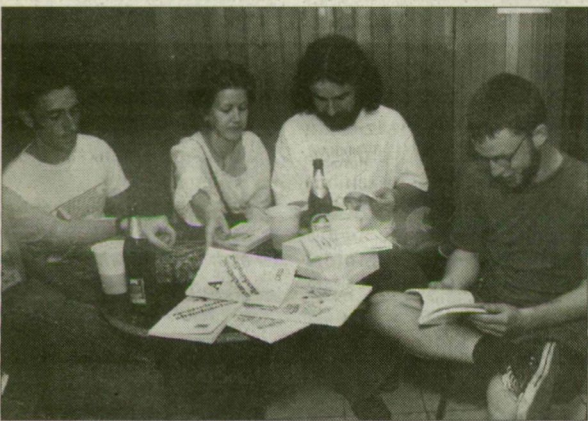
A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Hallgatói Önkormányzata második alkalommal rendezte meg az elmúlt héten a fiatal írók, újságírók és olvasók találkozóját. A kötetlen beszélgetésen bemutatták a nemrégiben megjelent Szegedről Szegedig című antológia fiatal alkotóit, szóltak a szeptemberben megjelenő Makro című irodalmi és grafikai szemelvényről, valamint átadták a Főiskolások a Szegedi Universitasban Alapítvány díjait.

A Szegedről Szegedig című antológiában hetvennyolc alkotó, közöttük több egykor volt és jelenlegi főiskolás – Bakó Krisztián, Darvasi László, Döbör András, Egész Tamás, Hevesi István, Illés Róbert, Jancsák Csaba és Márton Imre – írásai is olvashatók. Jancsák Csaba, a JGYTF Hallgatói Önkormányzatának elnöke elmondta: az országos terjesztésű irodalmi összeállítás jó lehetőséget biztosít a pályakezdő íróknak a bemutatkozásra. Mészáros Ferenc, a HÖK kulturális referense a Fialat Szegedi Írók Köre és a Messzelátó Kiadó gondozásában szeptemberben megjelenő négyszáz oldalas Makro című antológiáról beszélt. A referens közölte, hogy a szemelvénybe szegedi, pécsi, győri, debreceni és budapesti főiskolások és egyetemisták írásai, rajzai és fotógrafikái is megjelennek majd. A kezdeményezés – amely a maga nemében egyedülálló – a májusban létrehozott Fialat Szegedi Írók Körétől indult. A kör – amelyet tíz főiskolási író alapított – a Szegeden és a régióban élő, valamint a városból elszármazott fiatal írók, költők, művészeti írók, esztéták, a társzművészetek

képviselői, fiatal könyv- és lapkiadási szakemberek, valamint az irodalmi-művészeti események szervezésével foglalkozó szakemberek szakmai, esztétikai és érdekvédelmi szövetsége. A kör legfőbb célja, hogy publikációs lehetőséget biztosítson a fiatal, illetve pályakezdő íróknak és költőknek. Mészáros elmondta, hogy a Fialat Szegedi Írók Köre tevékenyen szeretne kapcsolódni az országos és a helyi irodalmi akciókhoz, így az Ünnepi Könyvhéthez, az Őszi Kulturális Fesztiválhoz, a Juhász Gyula Napokhoz, valamint a Költészet napi rendezvényekhez. Jancsák Csaba közölte, hogy mindezzel egyértelmű céljuk van: szeretnék bemutatni a nyilvánosságnak a felsőoktatásban tanuló tehetséges tollforgatókat. Arra a kérdésre, hogy a különböző kiadványok és antológiák kiadására honnan van pénzük, elmondta: mivel önrőből képtelenek lennének finanszírozni a könyvkiadást, különböző alapítványokhoz pályáznak. Ezzel kapcsolatosan megemlítette, hogy – számára is meglepő módon – nagyon sok nemes lelkű mecénás is támogatja a kezdeményezéseiket.

Az est hátralévő részében kiosztották a Főiskolások a Szegedi Universitasban Alapítvány díjait. Az „1997/98-as tanév Tollforgatója” kitüntető címet Domokos Tamás negyedéves magyar-történelem szakos hallgató, a „Grafikus kultúra meghatározó egyénisége” kitüntetést Majzik Andrea végzős rajz-grafikus kultúra szakos hallgató, a „Száguldó-leképező fotóriporter” díjat Antal János másodéves biológia-környezetvédelem szakos hallgató, míg a „Diákkélet értő megjelenítője” díjat lapunk munkatársa, Szabó C. Szilárd vehette át.

Szabó C. Szilárd



Főiskolások írók egymás között. (Fotó: Mohos Angéla)

150 éve született Eötvös Loránd

● Budapest (MTI)

Eötvös Loránd halálakor Einstein így nyilatkozott: „a klasszikus fizika utolsó fejelemé” szállt sírba. A nagy tudós szavait a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Fizikai Tudományok Osztályának elnöke idézte fel Eötvös Loránd születésének 150. évfordulója alkalmából megtartott tudományos ülésen.

Nagy Károly emlékező beszédében vázolta Eötvös emberi és tudományos nagyságát. Kitért arra is, hogy nevéhez fűződik többek között az elméleti Fizikai Tanszék megalapítása, a Matematikai és a Fizikai Társulat létrehozása. Glatz Ferenc, az Aka-

démia elnöke a tudós életének másik oldalát villantotta fel emlékezésében: Eötvös Loránd, az Akadémia elnökéént édesapja, báró Eötvös József tanácsát fogadta meg, igyekezett a politikát távol tartani az Akadémiától.

Elévülhetetlen érdemei voltak a felsőoktatás terén is, rövid kultuszministersége alatt létrehozta az édesapjáról elnevezett kollégiumot. Ez a már több mint százéves kollégium az évtizedek alatt a szellem kiválóságait adta a magyar közművelődésnek és a kultúrának. Az évforduló alkalmából – a megemlékezések után – tudományos előadások hangzottak el az Akadémián.

● A néhány magyar szitáros egyike

Hangzása felér egy zenekaréval



Zádori Balázs főiskolás az indiai hangszerrel a kezében (Fotó: Mohos Angéla)

A szitár indiai eredetű pengetős hangszer. Nevében és első ránézésre is a gitárra emlékeztet, de ha jobban szemügyre vesszük, a két hangszer sok mindenben különbözik egymástól, nemcsak felépítésében, hanem használatában is. Zádori Balázs, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola első éves testnevelés-rekreáció szakos hallgatója azon néhány ember egyike Magyarországon, akik szitáron játszanak, igaz ugyan, hogy ő csupán néhány hónapja kezdett tanulni a hangszeren.

● **Hogyan kerültél kapcsolatba a szitárral és az indiai zenével?**

– India és annak zenevilága mindig is érdekelt. A szitárral először csak elméletben ismerkedtem, elolvastam róla mindent, amit a könyvtárban találtam. A közelebbi ismeretség a Calcutta-triának köszönhető. Meg-

hallgattam egyik lemezüket, és amikor Szegedre jöttem, elmentem a koncertjükre. Ott megismerkedtem a trió egyik tagjával, Kozma András-sal, és elmondtam neki, hogy szeretnék megtanulni szitáron játszani. Ő egyébként Ravi Shankar indiai mester egyetlen európai tanítványa, elismert zenész nemcsak Magyarországon, hiszen a Calcutta-triót Indiában is számon tartják. Ahhoz, hogy tanulhassak, rendelni kellett egy hangszeret. A szitárt ugyanis még Indiában sem lehet egyszerűen megvásárolni egy hangszerboltban. Meg kell keresni egy mesterembert, és el kell vele készíttetni.

● **Miből áll egy szitár?**

– Ezek változatosak, nincs két egyforma díszítésű hangszer. A szitár üreges, az egyik vége egy nagy lopótök, a szára pedig timfa. Az én szitárom tizenkilenc húros. A rezonáns hurok pótolható nálunk használatos citterahúrokkal, de van három húr, amelyekből nincs több

Magyarországon, ezért ezekre nagyon kell vigyázni.

● **Hogyan lehet megtanulni játszani egy indiai hangszeren?**

– Az első tíz-tizenöt évben még nem koncertezik az ember, csupán tanul. Ezt csakis egy mestertől lehet megtanulni, mert nincs kotta, hanem egészen hosszú kompozíciókat kell megjegyezni és fejben tartani. A klasszikus indiai zenében a tanulás addig tart, amíg van mestered, hiszen 3500 év zenéjét nem lehet tíz év alatt elsajátítani.

● **Milyen zeneművekben használják a szitárt?**

– Klasszikus zenei koncerteken játszanak rajta. Ezeknek szigorú szabályai vannak. Ugyanakkor a klasszikus indiai zene nagy szabadságot ad a zenésznek, aki sokat, az előadás legalább hetven százalékában improvizál. A klasszikus zene gerincét a rága képezi, amely dallamformát jelent, és ez hangulatoktól, napszakoktól függően változik. A rágák időtlenek, lehet játszani

ni öt percig, de másfél óráig is. A koncertek általában két óráskak, de lehetnek hosszabbak is. A szitár hangzását, amely felér egy zenekaréval, kiegészítheti egy tablá, amely a dobhoz hasonlítható. Indiában nincsenek a mi értelmezésünk szerinti zenekarok. Egy szitáros és egy tablás évekig játszhatnak úgy, hogy nem adnak maguknak külön nevet, majd idővel szétválhatnak.

● **Nagyon kevesen hallgatnak nálunk indiai zenét.**

– Sokan azért nem hallgatják, mert nem ismerik. Az indiai zene bonyolult ritmikus ciklusai óriási káosz-nak tűnhetnek első hallásra. Az európai fül nincs hozzászokva ezekhez a speciális hangzásokhoz, és ahhoz, hogy ötven percig folyamatosan zenét hallgasson. Az indiai zenét nem lehet úgy hallgatni, hogy közben teszek-veszek. Ha nem figyelünk rá, nem tudjuk követni, nem értjük meg.

Hegedűs Szabolcs

● Új szak a József Attila Tudományegyetemen

Mezőgazdasági növénybiológus

Az agrárszférában jelentkező újfajta igényeket is próbál kielégíteni a mezőgazdasági növénybiológus szak, amelyet a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karán kívánnak indítani – a tervek szerint – az 1999/2000-es tanévtől. A szak alapítását az intézmény tanácsa május eleji ülésén egyhangúlag támogatta, most a Magyar Akkreditációs Bizottság döntésére várnak a szervezők.

A mezőgazdasági növénybiológus szakért felelős oktatók szerint a természeti környezet és az emberi tevékenység közötti kapcsolat, így a mezőgazdasági gyakorlat is várhatóan lényegesen meg fog változni a jelenlegi átalakulások során Magyarországon. A beköszöntő évezred kihívása, valamint az Európai Unióhoz való

csatlakozásunk feltétele a környezetbarát, produktív és minőségi agrárgazdaság. Ezt az újonnan jelentkező igényt próbálja kielégíteni a tervezett képzés. Az új szak beindítása növeli a biológia iránt érdeklődő hallgatók választási lehetőségét. A biológia tanári, illetve az elsősorban önálló kutatómunkára felkészítő biológus szak mellett egy olyan speciális mezőgazdasági növénybiológus képzést nyújt, amelyben a megszerzett ismeretek mind a kutatói, növénytermesztői, mind a környezettudománnyal összhangban lévő agroökológiai területeken alkalmazhatók. Az oktatás öt éves, és két szakaszból áll. A három éves alapképzés a létező biológus oktatás tapasztalatain alapul, és a mezőgazdasági növénybiológus szak diákjai az elméleti kurzusok nagy részét együtt hallgatják majd a biológus képzésben résztvevőkkel. A második szakasz két éves,

ebben a hallgatók két specializáció közül választhatnak: az egyik a produkcióbíológia és növénytermesztés, a másik az agroökológia, amelyben nagy hangsúlyt kap az agrárkörnyezetvédelem és a menedzsment. A specializáció kiterjeszthető egyrészt a molekuláris biológia, másrészt az alkalmazott területek felé, mint például közgazdaságtan, jog, menedzsment. A szakirányú tárgyak oktatásában a JATE-val együttműködő intézmények is részt vesznek. A dél-alföldi régióból például az MTA Szegedi Biológiai Központja, a Gabonatermesztési Kutató Kht., továbbá a Duna-Maros-Tisza Regionális Együttműködés egyetemei: a temesvári Bányászati és Férfi Egyetem, az Újvidéki Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kara, és a szintén újvidéki Institute of Field Vegetable Corps. A régió kívüli együttműködő intézmények között van például a Gödöl-

ló, illetve a Pannon Agrártudományi Egyetem, külföldről pedig egy brüsszeli és egy izraeli egyetem. Államilag finanszírozott hallgatókat a biológusok rendelkezésére álló létszámkeret terhére vesznek fel, az önköltséges diákokkal együtt évfolyamonként 15-25 főre számítanak. Önköltséges hallgatók jelentkezését is várják határainkon túlról is, és a nem magyar anyanyelvű diákok számára az alapképzésben áthallgatási lehetőséget biztosít a tervezett angol nyelvű biológus oktatás. A mezőgazdasági növénybiológus szakemberek folytathatják tanulmányaikat a JATE TTK angol nyelvű doktori programjaiban, illetve elhelyezkedhetnek a régió kutatóintézeteiben, mezőgazdasági, agroökológiai menedzsmentet igénylő vállalkozásoknál, az önkormányzatoknál, és a régió határon túli intézményeinél.

H. Sz.

Fulbright-konferencia

● Budapest (MTI)

A Fulbright oktatási-kutatási csereprogram európai, kanadai és izraeli igazgatóinak négynapos konferenciáját Magyar Bálint művelődési és közoktatási miniszter nyitotta meg Budapesten. A Fulbright Program ügyvezetőinek immár XXI. konferenciáján nagy hangsúllyal szerepelnek az Európai Unió és az Egyesült Államok közötti oktatási, kutatási cserék kérdései, a Ph.D. hallgatók és más diák-ösztöndíjasok tanulmányi lehetőségei, a korszerű számítógépes nyelvi és tárgyismereti tesztekkel kapcsolatos kérdések valamint a volt Fulbright-ösztöndíjasok nemzetközi összefogása – tájékoztatott Brückner Huba, a Magyar Fulbright Bizottság vezetője.

Magyarország 1978-ban a koronázási ékszerek hazakerülése után kapcsolódott be a Fulbright-programba. Az elmúlt tíz évben mintegy 500 magyar illetve 650 amerikai szakember, kutató, oktató és művész vett részt a magyar-amerikai csereprogramban. Az ösztöndíjakat bármely tudományág és művészet területén pályázat útján lehet elnyerni. Magyar részről a jelentkezés alapfeltétele a magyar állampolgárság, az egyetemi végzettség és a magas szintű angol nyelvtudás.

A Fulbright Program elindítására 1946-ban Arkansas állam akkori szenátora J. William Fulbright tett javaslatot. Az elmúlt 52 év során mintegy 230 ezer – köztük 95 ezer amerikai és 135 ezer külföldi – részesült ösztöndíjban. Évente megközelítően 5 ezer Fulbright-ösztöndíj odaítélésére kerül sor.

Huszonöt

● Budapest (MTI)

Ingatlan-nyilvántartási titkár, illetve jogi asszisztens-képzés beindítását tervezi az ELTE Jogi Továbbképző Intézete – mondta Hársfalvi Rezső, az idén 25 éves jubileumát ünneplő intézmény igazgatója az Állam- és Jogtudományi Kar épületében tartott sajtótájékoztatón.

Az 1973-ban létrehozott intézet a következő tanévben 12 szakon hirdet meg posztgraduális szakirányú továbbképzést, köztük bank-jogász, biztosítási-, európai jogi-, gazdasági-büntetőjogi és társasági szakjogász szakon. A posztgraduális képzés önköltséges, egy félév díja szakoktól függően 30 ezertől 41 ezer forintig terjed. Az elmúlt évben tíz posztgraduális szak indult, és a négy féléves képzésben összesen több mint 1100 hallgató vett részt. A többnyire jogászdiplomát megszerző feltételező és szakirányú oklevelet adó képzési forma mellett népszerűek az intézmény tanfolyamai is. Az 1997/98-as tanévben a különböző képzési formákban összesen négyezernél több hallgató látogatta az intézet óráit. A jogi kar szakmai felügyelete alatt működő intézet önálló gazdálkodási szerv, amely kizárólag saját bevételeiből tartja fenn magát.

Az intézet terveit között szerepel „A Legfelsőbb Bíróság gyakorlatából” című tanfolyam újraindítása, és az ügyvédek képzési rendszerének megújítása a Budapesti Ügyvédi Kamarával együttműködve.